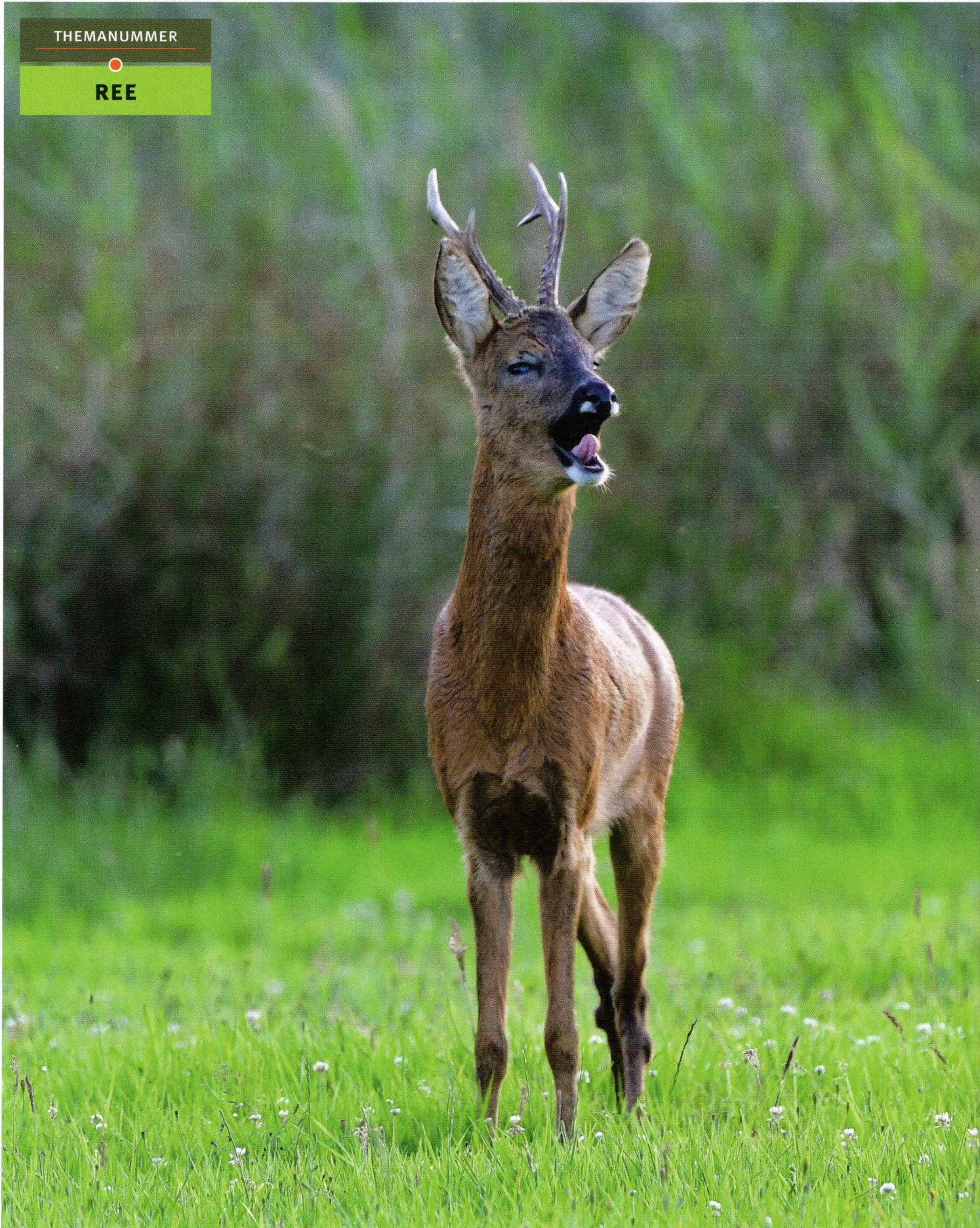

THEMANUMMER

REE

REEËN HEBBEN EEN BREED PALET AAN
ALARMGELUIDEN

Blaffen MET VARIATIE

Blaffen reeën, dan zijn ze gealarmeerd en verontrust. Maar trekt de jager hieruit altijd de juiste conclusies en kan de aanzit daarna nog succes opleveren?

BRON: *SCHRECK(EN) LASS NACH!* DOOR WOLFRAM
OSGYAN, *WILD UND HUND* NR. 8/2020
VERTALING EN BEWERKING KOOS BOER

Vrijwel iedere reewildjager kent de volgende situatie. Om zo vroegtijdig mogelijk ter plaatse te zijn wordt de hoogzit of kansel nog in het pikkedonker voorzichtig aangelopen, maar onverhoopt doorbreekt een krachtig 'Bao, böh-böh-böh', gepaard met een dreunende vlucht, de stilte. Is de oude bok nu daadwerkelijk afgesprongen en zal hij bij de voorgenomen aanzit nog in beeld komen? Hoe gedragen zich nu zijn soortgenoten? Is het misschien beter om gelijk maar weer terug te gaan en het een andere keer te proberen? Deze gedachten schieten de jager dan door het hoofd.

HEFTIGE SCHRIKREACTIE

Reeën schrikken op wanneer ze geluiden vernemen, doorgaans in samenhang met een beweging, die ze niet kunnen duiden en die hen niet vertrouwd voorkomt. Echter een enkel miniem geluid kan al een heftige schrikreactie oproepen, zoals ik eens meemaakte op een kansel in Duitsland. Op ongeveer 25 meter was

FOTO BAS WORM

FOTO MICHAEL MIGOS

Er zijn ook sterke, oude geiten die met net zo'n diep geluid blaffen als bokken

uit de bosrand een solitaire geit uitgetreden, die mij door mijn Duitse jachtvriend na enige observatie voor afschot werd vrijgegeven. Ik had haar scherp in het vizier en toen ik de trekker overhaalde, klonk slechts een droge klik. Ik had van de drilling die ik destijds gebruikte de verkeerde, in dit geval de ongeladen kleinkaliberloop, geselecteerd. Als door de bliksem getroffen verdween de geit zonder te blaffen met drie grote sprongen terug in het hout.

DIEPE BASSTEM

Blaffen ofwel schelden ze bij verstoring wel, dan duidt een diepe basstem meestal op een oudere bok. Hier schuilt veel waarheid in, want een jaarling beschikt nog niet over het typische basgeluid. Dit hoort bij een volwassen stuk. Ook geldt als regel dat de toon waarmee vrouwelijke dieren blaffen enige nuances

FOTO ROBERT-JAN ASSELBERGS

Niet altijd bereikt de jager de hoogzit ongemerkt...

hoger en minder rauw klinkt. Maar let wel, er zijn ook sterke, oude geiten die met net zo'n diep geluid blaffen als bokken. En wie kan dan bij het aanlopen van een hoogzit in volledige duisternis met zekerheid zeggen of het niet zichtbare, afspringende stuk een gewei draagt of niet?

AANBLIK

Heeft de jager nog alle tijd en trekken afnemend licht of ongunstige wind geen streep door de rekening dan zijn met het afspringen van het wild nog niet alle kansen verkeken. Is er in de omgeving normaliter voldoende wild op de lopers, dan is het risico om helemaal zonder aanblik te blijven redelijk beperkt. Gaat het bij het vergramde wild inderdaad om een oude plaatsbok dan zal deze voorlopig niet meer in de omgeving van de hoogzit opduiken. Maar bij aantrekkelijke, grootschalige laveiplekken is het zonder meer mogelijk dat hij na geruime tijd op een andere plaats en zichtbaar vanaf de hoogzit weer uittreedt.

VOEDINGSDRANG

Verontruste reeën komen des te sneller terug naarmate honger hen daartoe drijft. Zogende geiten zijn in dit opzicht als het ware onderworpen aan een soort voedingsdrang. Dit dwingt hen na een verstoring weer zo snel mogelijk terug te keren naar een voedingsbron. De weinig ervaren jaarlingen en smalreeën gaan evenzeer naïef met een akoestisch alarmsignaal om. Bovendien leert de ervaring dat de behoefte aan voedsel in de late herfst en winter reeën sneller naar het lavei laat terugkeren dan in tijden van overvloed en overdadig lavei.

Foto onder: jaarlingen reageren eerder nieuwsgierig dan verontrust op een alarmsignaal

Foto rechts: In het vroege voorjaar zijn reeën na verstoring meestal sneller terug

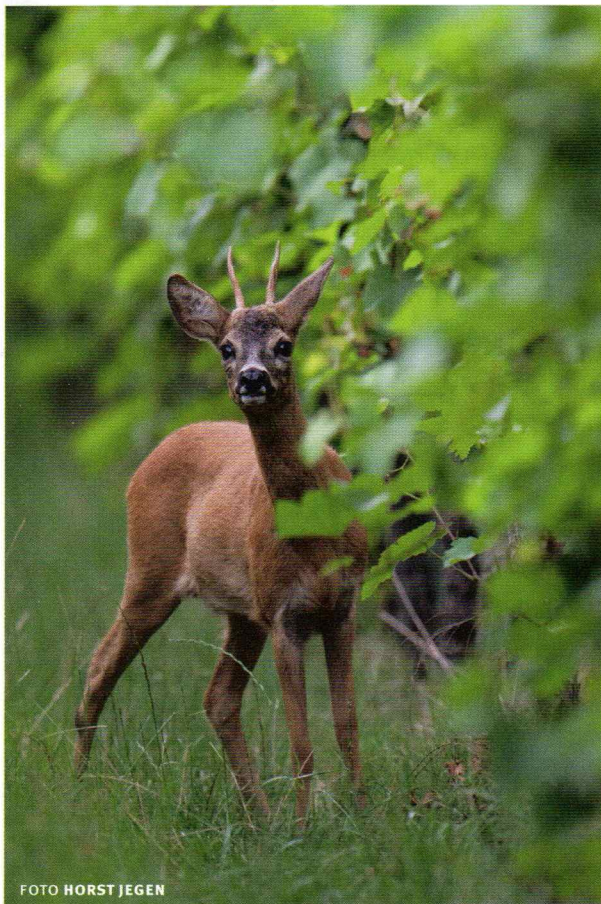

FOTO HORST JEGEN

FOTO THOMAS PRUVOOST

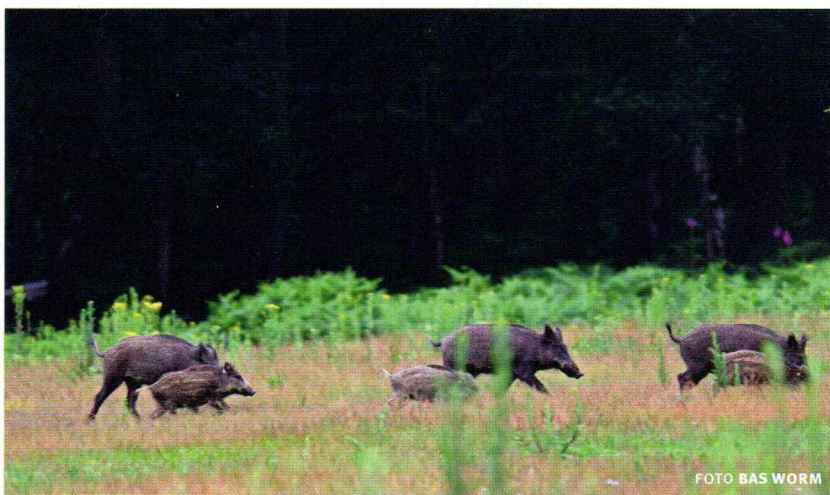

FOTO BAS WORM

Niet altijd reageren reeën met een alarmsignaal op de komst van varkens

SMALEN

Als reewild zich duidelijk laat horen, betekent dit niet dat er altijd gevaar op de loer ligt of dat het plotseling verontrust is. Bij opwinding, als bijvoorbeeld een bok zijn revier afbakent, laten ze soms een herhaald gerekt geblaf horen, dat ongeveer klinkt als 'báu-báu-báubáu'. Dit wordt smalen genoemd. De Duitse reewildkenner Wolfram Osgyan observeerde eens hoe drie geiten in vol daglicht op een kruidenrijke weide vreedzaam stonden te laveien. Plotseling blafte in het aangrenzende bos een ree en vrijwel onmiddellijk vielen op verschillende plaatsen in de omgeving meerdere stukken in met korte 'böh-bao-klanken'. De drie op de weide staande geiten reageerden door op te werpen, de spiegels op te zetten, de oren naar alle richtingen te draaien en te blaffen. Ze sprongen echter niet af, werden na verloop zienderogen rustig en

bleven vlijtig deelnemen aan deze vorm van communicatie die de hele verdere avond vanuit verschillende standplaatsen door afwisselende dieren in gang werd gezet. De gebeurtenis interpreteerde hij als een soort conversatie, mogelijk als het bekend maken van de verblijfplaats, zonder dat daar een werkelijke aanleiding voor was.

Als een bok zijn territorium afbakent, laat hij soms een herhaald gerekt geblaf horen

ZWARTWILD

Veel jagers gaan ervan uit dat het om een schrikreactie gaat, die veroorzaakt wordt door de aanwezigheid van zwartwild. Het komt

inderdaad voor dat het aanwisselen van wilde zwijnen door gealarmeerd reewild aangekondigd wordt, maar ook is vastgesteld dat reeën deze alarmkreten uitstoten zonder dat er sprake is van zwartwild in de omgeving. Ook zijn er waarnemingen van wildcamera's waarop te zien valt dat reeën überhaupt niet reageren op de komst van een van hun predatoren. Hier kan eenvoudigweg geconcludeerd worden: het gevaar onderkend, het gevaar bezworen!

VARIATIES

Als regel hoort men reeën met duidelijk onderscheidbare en qua toonhoogte verschillende stemmen blaffen of schelden. Osgyan vermoedt dat ze afhankelijk van de situatie in staat zijn om door het veranderen van de schrikgeluiden een verscheidenheid aan signalen aan soortgenoten door kunnen

FOTO WOUTER KLAASSE

geven. In elk geval onderscheidt men vier verschillende uitingen van schrikreacties. De uit vier of vijf lettergrepen bestaande alarmroep 'bao-böh-böh-böh', die altijd met vluchten gepaard gaat, de uit een lettergreep bestaande schrikroep 'bao', die het afgesprongen stuk vanaf een afstand of vanuit de dekking uitstoot, maar ook wanneer het dier de dreiging niet goed weet in te schatten en onzeker is en de meervoudig kort uitgestoten dreigroep 'böh-böh-böh'. Deze laatste vormt onderdeel van een aanval of schijnaanval. Het uit twee lettergrepen bestaande communicatieve smalen 'baöö' wordt telkens maar één keer uitgestoten en door de andere reeën beantwoord. Deze roep brengt reeën niet in een alarmtoestand.

BERSEN

Bij het bersen is de voor de jager meest onaangename klank die van de meervoudige alarmroep, waarbij het wild vergramd is en afspringt. Wil men in een dergelijk geval toch nog succes boeken en geen risico nemen dan

moet men goed overwegen of het zin heeft over een langere afstand door te bersen of dat het beter is om het de volgende morgen bij het eerste bukslicht weer te proberen. Mocht het om wat voor reden dan ook noodzakelijk zijn de bers voort te zetten, dan geldt meer dan normaal dat er in een slakkengang geberst wordt onder het voortdurend afzoeken van de omgeving met verrekijker of warmtebeeldcamera.

Zolang menselijk gedrag voorspelbaar is, worden reeën er niet door opgeschrikt

RECREANTEN

Het is een bekend feit dat reeën niet opgeschrikt worden door menselijk gedrag dat voor hen voorspelbaar is. Zolang recreanten, zoals wandelaars en fietsers of andere vaste terreingebruikers (boeren, bosbouwers), zich

aan vaste routes houden, ervaren reeën de aanwezigheid van de mens niet als een bedreiging en laten ze hen vaak op luttele afstand passeren. Hetzelfde geldt voor voorbijrazende treinen en auto's. Door zich tijdens de bers of op weg naar de hoogzit als een recreant voor te doen, hopen sommige jagers het wild om de tuin te kunnen leiden. Meestal tevergeefs omdat reeën uitstekend in kunnen schatten of daadwerkelijk gevaar dreigt of niet. •